

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1891. Första Kammaren N:o 15.

Torsdagen den 19 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades protokollet för den 12 i denna månad.

Anmälades och bordlades statsutskottets memorial n:o 32, med förslag till voteringspropositioner i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i frågor rörande anslagen under riksstatens femte hufvudtitel.

Herr Reuterswärd erhöll på begäran ordet och yttrade:

*Förslag om
tillsättande
af ett särskildt
utskott.*

Jag tager mig friheten föreslå, att, i likhet med hvad som egt rum under föregående riksdagar, då viktiga kongl. propositioner med afseende å förstärkandet af vårt försvar blifvit aflemnade, kammaren behagade för sin del besluta, att för behandling af de på kammarens föredragningslista nu stående propositionerna skall tillsättas ett särskildt utskott, bestående af sju ledamöter från hvardera kammaren; och, om detta mitt förslag antages, så föreslår jag vidare, att i detta utskott måtte väljas fem suppleanter från denna kammare.

Herr Bergström: Utan att för närvarande vilja motsätta mig förslaget om tillsättande af ett särskildt utskott, anser jag mig böra i minnet återkalla, huru som, då år 1883 de stora propositionerna om förstärkandet af försvaret framlades, man visserligen tillsatte ett särskildt utskott, men att detta icke fick att behandla alla de kongl. propositionerna, som gemensamt afgäfvos och som stodo i nära sammanhang med hufvudfrågan. Jag förfäktade då den grundsatsen, att alla de ifrågasatta ändringarna i kommunallagarne lämpligen kunde och borde hänvisas

*Förslag om
tillsättande
af ett särskildt
utskott.*
(Forts.)

till lagutskottet. Detta vann också kammarens bifall och visade sig sedermera hafva varit till stort gagn för påskyndande af ärendena. Lagutskottet behandlade frågan om ändring i kommunallagarne under förutsättning dels af bifall till och dels af afslag å Kongl. Maj:ts proposition i hufvudfrågan, och när sedan den föll, var lagutskottets betänkande färdigt. Hade så icke skett, utan särskildt utskott haft att behandla äfven frågan om ändringar i kommunallagarne, hade Riksdagen fått vara samlad åtminstone två veckor längre än nu blef fallet.

Jag vill, som sagdt, icke för närvarande motsätta mig till sättande af särskildt utskott, men jag begär att frågan derom måtte bordläggas, med frihet för kammaren att, äfven om vid nästa sammanträde tillsättande af särskildt utskott anses nödigt, pröfva huru vida alla de kongl. propositioner, som nu aflemnats, och hvilka stå i sammanhang med hvarandra, böra öfverlemnas till det särskilda utskottet, eller om de bland dem, hvilka lämpligen kunna behandlas af ständiga utskottet, böra från det särskilda utskottets handläggning undantagas och i stället öfverlemnas till de ständiga. Jag begär bordläggning af herr Reuterswärds förslag.

Herr Reuterswärd: Då bordläggning blifvit begärd, torde det vara öfverflödigt att vidare yttra sig, enär ju bordläggning icke kan förvägras, men då den siste ärade talaren framstälde såsom skäl för sin åsigt, att år 1883 en del af de i samband med hufvudfrågan framlagda propositioner behandlades af ständigt utskott och att de der blefvo synnerligen väl behandlade, så bestrider jag detta påstående. Jag tror, att nu föreliggande frågor stå i så nära samband med hvarandra, att det hela skulle förlora på, om icke samma delegation af riksdagen finge taga frågan i hela dess vidd under ompröfning. Då propositionerna framkommit så sent, som nu är fallet, tror jag icke att det skulle leda till skyndsambet och godt resultat, om propositionerna fördelades på sätt den siste ärade talaren föreslagit, eller att de, som rörde försvarsfrågan, eller gälde anslagsfrågor, remitterades till statsutskottet, de, som anginge ändringar i bevillningsförordningen, till bevillningsutskottet, och de, som afsåge ändringar i kommunalförfattningarne, till lagutskottet o. s. v. Jag ber därför kammaren tänka på, huru vida det icke vore lämpligare att för ändamålet tillsätta ett särskildt utskott. Utan tvifvel blir kammaren då i tillfälle att till ledamöter deri utse de sakkunnigaste och mest intresserade personer med specialinsigter så väl i ena som i andra afseendet. Det är icke sagdt, att de ständiga utskotten äro så sammansatta, att der finnas de lämpligaste personer för att behandla en sådan fråga som denna — den vigtigaste under riksdagen — och det är icke af så stor vigt att den behandlas skyndsamt, utan först och främst att den behandlas väl.

Herr Bergström: Den siste ärade talaren uttalade tvifvelsmål, huru vida de kongl. propositionerna om ny härordning m. m. vid 1883 års riksdag blifvit så synnerligen väl behandlade. Ja, ett sådant tvifvelsmål kan ganska väl uttalas med afseende å ut-fallet af frågorna vid 1883 års riksdag, och om jag icke miss-minner mig, var den ärade talaren en af dem, som mest ifrade för att bringa förslagen på fall. Men hvad angår förslagens be-handling i utskotten, tror jag icke att man deremot kan hafva något att anmärka. Så vidt jag erinrar mig, förekommo inga felaktigheter uti utskottens behandling af frågorna; om icke i af-seende å det sakliga, så åtminstone beträffande det formella, var utskottens arbete fullgiltigt och godt.

*Förslag om
tillsättande
af ett särskildt
utskott.*
(Forts.)

Jag vågar dessutom påstå, att våra kommunala förhållanden äro till den grad invecklade, att i regel de personer, som sättas in i ett särskildt utskott för behandlingen af försvarsfrågan, icke äro så inne uti dessa förhållanden, att de med samma framgång som ledamöterna i lagutskottet kunna behandla en fråga om ändringar i kommunallagarne. Jag fruktar icke, att någon skall kunna med fog motsäga detta mitt påstående.

Det medgifves villigt, att i ett särskildt utskott för behandlingen af försvarsfrågan böra företrädesvis militära krafter insättas, och sådana finnas icke alltid att tillgå i de ständiga utskotten. Jag har således icke något att invända mot ett beslut af kamma-ren att tillsätta ett särskildt utskott, men vill förbehålla kamma-ren rätt att, när det gäller, bestämma, hvilka af de framlagda kongl. propositionerna böra gå till det särskilda utskottet och hvilka böra derifrån undantagas, såsom bäst passande att behand-las af ständigt utskott.

Herr Ekman: Jag ber att få till alla delar förena mig i det yrkande, som framstälts af herr Bergström, om bordläggning af denna fråga. Det torde väl åtminstone böra förunnas kamma-ren tid att taga kännedom om innehållet af de kongl. propositionerna, innan kammaren skall fatta beslut, huru vida de böra be-handlas af ett särskildt utskott eller skola gå till de ständiga utskotten.

Herr talmannen erinrade, att, när en fråga af förevarande beskaffenhet första gången förekomme i kammaren och då af någon dess ledamot begärdes på bordet, frågans bordläggning icke finge vägras.

Friherre Barnekow: Det är visserligen sant, att vid 1883 års riksdag remitterades de kongl. härordningsförslagen till olika utskott, men jag ber att få anföra ett annat exempél, nemligen tillvägagåendet vid 1878 års riksdag. Jag tror, att de nu väckta kongl. propositionerna stå i närmaste samband med de förslag,

*Förslag om
tillsättande
af ett särskildt
utskott.*
(Forts.)

som förekommo 1878, och dessa behandlades af ett särskildt utskott, hvars krafter visade sig fullt tillräckliga att behandla frågorna.

Hvad jag nu anfört visar, att jag är närmast benägen för att instämma med herr Reuterswärd, och jag tror ock för min del, att de kongl. förslagen lämpligast och bäst behandlas af ett särskildt utskott.

Herr Bergström: Eftersom det har blifvit fråga om att återopa precedensfall, så är jag i tillfälle att anföra ytterligare ett sådant.

Vid 1885 års riksdag föreslog regeringen en partiel afskrifning af grundskatterna och motsvarande lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, i sammanhang med ändringar i värnpligtslagen. Då remitterades värnpligtslagen till lagutskottet, hvaremot de öfriga förslagen gingo till statsutskottet. Detta tillvägagående utgjorde icke något hinder för förslagets framgång. Man lyckades åtminstone då att lösa frågan, hvilket icke var fallet vid 1883 års riksdag.

De af kammarens ledamöter, som voro med år 1883, erinra sig säkerligen, att lagutskottet då hade att föreslå den viktiga sammanjemkningen af kamrarnes olika beslut rörande den föreslagna förökningen af de värnpligtiges tjänste- och öfningstid.

Det tjenar emellertid icke till något att fortsätta denna diskussion. Jag vidhåller min begäran, att herr Reuterswärds förslag måtte läggas på bordet. Herr talmannen har förklarar, att bifall till denna min begäran icke kan vägras, och dervid blir det ock.

Efter härmed slutad öfverläggning bordlades herr Reuterswärds ifrågavarande förslag.

Vid förnyad föredragning af Kongl. Maj:ts under gårdagen bordlagda nådiga proposition till Riksdagen, angående förändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885, hänvisades denna proposition till lagutskottet, dock under förbehåll att, i händelse, med anledning af derom väckt förslag, ett särskildt utskott tillsattes för ifrågavarande propositions behandling, densamma skulle öfverlemnas till detta särskilda utskotts handläggning.

Vid förnyad föredragning af Kongl. Maj:ts nedannämnda, nästlidne dag bordlagda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående höjning i anslaget till beväringmanskapets vapenöfningar, m. m.,

2:o) angående höjning i det under fjerde hufvudtiteln uppförda anslag till lindring i rustnings- och roteringsbesvären m. m.,

3:o) angående anslag under riksstatens femte hufvudtitel med anledning af föreslagna ändringar i värnpligtslagen den 5 juni 1885,

4:o) angående förhöjning i det under riksstatens femte hufvudtitel uppförda anslag till lindring i rustnings- och roteringsbesvären, samt

5:o) angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m.,

hänvisades dessa propositioner till statsutskottet, dock under förbehåll, beträffande hvar och en af dem, att, i händelse, med anledning af derom väckt förslag, ett särskildt utskott tillsattes för ifrågavarande propositions behandling, densamma skulle öfverlemnas till detta särskilda utskotts handläggning.

Vid förnyad föredragning af Kongl. Maj:ts nedannämnda, under gårdagen bordlagda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) om ändring i förordningen den 14 september 1883 angående bevilling af fast egendom samt af inkomst, och

2:o) angående upphörande af de enligt förordningen den 16 maj 1884 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman,

hänvisades dessa propositioner till bevillningsutskottet, dock under förbehåll, beträffande hvar och en af dem, att, i händelse, med anledning af derom väckt förslag, ett särskildt utskott tillsattes för ifrågavarande propositions behandling, densamma skulle öfverlemnas till detta särskilda utskotts handläggning.

Vid förnyad föredragning af Kongl. Maj:ts sistlidne dag bordlagda nådiga proposition till Riksdagen, angående ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, hänvisades denna proposition till lagutskottet, dock under förbehåll att, i händelse, med anledning af derom väckt förslag, ett särskildt utskott tillsattes för ifrågavarande propositions behandling, densamma skulle öfverlemnas till detta särskilda utskotts handläggning.

Torsdagen den 19 Mars.

Justerades ett protokollsutdrag för gårdagen och tre för denna dag.

På begäran af herr *Weinberg* beviljades honom ledighet från riksdagsgöromålen från och med morgondagen till den 3 nästkommande april.

Kammaren åtskildes kl. 1.25 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Fredagen den 20 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Upplästes två till kammaren inkomna protokoll af följande lydelse:

År 1891 den 19 mars sammanträdde kamrarnes valmän för att, jemlikt 71 och 73 §§ riksdagsordningen, utse Riksdagens fullmäktige i riksbanken jemte suppleanter för dem; och befunnos efter valförrättningens slut hafva blifvit utsedde till

ordförande:

herr von Ehrenheim, Pehr Jakob, f. d. statsråd med ... 48 röster,

öfrige fullmäktige:

herr Arnberg, Johan Wolter, filosofie doktor,	med ...	48 röster,
friherre Fock, Alfred Henrik Eduard, kansliråd,	» ...	48 » ,
herr Ribbing, Erling, kabinettskammarherre,	» ...	48 » ,
» Richter, Fredrik, sekreterare,	» ...	48 » ,
» Törnebladh, Henrik Ragnar, lektor,	» ...	48 » ,
» Jonsson, Olof, i Hof, riksdagsman,	» ...	24 » ,

efter lottning med herr Larsson, Liss Olof, riksdagsman, hvilken jemväl erhållit 24 röster;

suppleanter:

herr Neijber, Magnus Julius, f. d. stadsmäklare,	med 24 röster,
» Westman, Carl Claës Abraham Gother, kamrerare,	» 24 » ,
» Mallmin, Lars Petter, riksdagsman,	» 24 » ,

efter lottning med herrar Lund, Fredric Magnus, handlande, Sjöstrand, Abbe Johan Emil, revisionssekreterare, och Weinberg,

Christian Axel, vice härads höfding, af hvilka hvar och en jemväl erhållit 24 röster, samt sedan ordningen mellan suppleanterna blifvit genom samma lottning bestämd till den ofvan angifna.

Magnus Hallenborg.

Harald Ericsson.

Arvid Gumælius.

O. B. Olsson.

År 1891 den 19 mars sammanträdde kamrarnes valmän för att, jemlikt 71 och 73 §§ riksdagsordningen, utse Riksdagens fullmäktige i riksgäldskontoret jemte suppleanter för dem; och befunnos efter valförrättningens slut hafva blifvit utsedde till

ordförande:

herr Boström, Erik Gustaf, riksdagsman, med ..... 48 röster,

öfrige fullmäktige:

herr Anderson, Frans Albert, generaldirektör,	med ... 48 röster,
» Samzelius, Per, statskommissarie,	» ... 48 » ,
» Sederholm, Edvard, riksdagsman,	» ... 48 » ,
» Wersäll, Claës Richard, kapten,	» ... 48 » ,
» Höglund, Otto Magnus, grosshandlare,	» ... 48 » ,
friherre Nordenfalk, Johan, godsegare,	» ... 24 » ,

efter lottning med herr Johansson, Johan, i Noraskog, riksdagsman, hvilken jemväl erhållit 24 röster;

suppleanter:

herr Afzelius, Ivar, byråchef,	med ... 48 röster,
» Lilliesköld, Erik Wilhelm, kamrerare,	» ... 47 » ,
» Olsson, Nils, i Ättersta, riksdagsman,	» ... 46 » .

Magnus Hallenborg.

Harald Ericsson.

Arvid Gumælius.

O. B. Olsson.

Dessa protokoll lades till handlingarna; och skulle Riksdagens kanslideputerade genom utdrag af protokollet underrättas om deras innehåll med anmodan att låta uppsätta och till kamrarne ingifva förslag dels till förordnanden för de valde, dels till skrivelser till Konungen med anmälan om de förrättade valen, dels ock till den paragraf, som derom borde i riksdagsbeslutet intagas.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 153, med delgifning af nämnda kammares beslut i afseende på 2 punkten i dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående förbättrade tåganordningar å norra stambanan, beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 2.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 155, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 7, i anledning af herr C. G. Anderssons i Skeenda motion, n:o 45, om ändrade bestämmelser rörande utarrendering af vissa lägenheter vid statens jernvägar, beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 1.

Vid föredragning af statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 32, med förslag till voteringspropositioner i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i frågor rörande anslagen under riksstatens femte hufvudtitel, godkändes de föreslagna voteringspropositionerna.

Föredrogs herr *Reuterswärds* nästlidne dag bordlagda förslag, att kammaren skulle för sin del besluta, att ett särskildt utskott, bestående af sju ledamöter från hvardera kammaren, skulle tillsättas för behandling af Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

Förslag om tillsättande af ett särskildt utskott.

n:o 31, angående förändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885;

n:o 32, angående höjning i anslagen till beväringmanskapets vapenöfningar, m. m.;

n:o 38, angående höjning i det under fjerde hufvudtiteln uppförda anslag till lindring i rustnings- och roteringsbesvären m. m.;

n:o 33, angående anslag under riksstatens femte hufvudtitel med anledning af föreslagna ändringar i värnpligtslagen den 5 juni 1885;

n:o 39, angående förhöjning i det under riksstatens femte hufvudtitel uppförda anslag till lindring i rustnings- och roteringsbesvären;

*Förslag om
tillsättande
af ett särskildt
utskott.*
(Forts.)

n:o 34, angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m.;

n:o 35, om ändring i förordningen den 14 september 1883 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst;

n:o 36, angående upphörande af de enligt förordningen den 16 maj 1884 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman; samt

n:o 40 angående ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Friherre Leijonhufvud, Broder Abraham: Jag vill på det lifligaste understödja det väckta förslaget om tillsättande af särskildt utskott för behandlingen af dessa frågor. Redan vid ett hastigt påseende af dessa propositioner finner man, att de äro så sammanbundna med hvarandra, att man icke kan tala om eller tänka på den ena, utan att på samma gång tala om eller tänka på den andra. Särskildt vill jag påpeka, att i propositionen n:o 31, som handlar om ändring i värnpligtslagen, är i statsrådsprotokollet inrymd beräkningen öfver alla de kostnader, som skulle följa af den nya beväringens införande — och icke nog dermed, utan äfven sådana kostnader, som ej omedelbart sammanhänga dermed, men som af Kongl. Maj:t ändock sammanförts i propositionen, nemligen tillökning uti och aflöningen af truppersnas befäl. Under sådana förhållanden skulle det i alla fall ej kunna gå för sig på annat sätt, än att lag- och statsutskotten sammanträdde. Hvarför då ej låta alla propositionerna följas åt på en gång? Det tror jag är det klokaste. Att behandla hvar sak på sitt håll skulle blifva en tidsbesparing, säger man. Jag tror det ej. Ty det vore ej möjligt för statsutskottet att taga upp dessa poster och beräkningar till behandling, innan det i lagutskottet blifvit afgjort, huru värnpligten skulle utgöras. Man skulle ju således i stället kasta bort tid. Och för öfrigt, om man i ett afseende omfattat åsigter, som sedan efter en annan dels behandling i ett annat utskott befunnits ohållbara, skulle man möjligen känna sig bunden vid yttranden, som man ej kunde komma ifrån. — Så vidt jag förstår, hade det varit lyckligare, om ett så omfattande förslag som detta icke hade kommit så sent in på kamrarnes bord, utan i början af riksdagen, ty då hade naturligtvis ett särskildt utskott blifvit tillsatt. Sådant förhållandet nu är, stannar jag vid att hoppas, det ett särskildt utskott måtte tillsättas för denna frågas behandling. Man må tänka hvad man vill om sjelfva förslagens antaglighet, men det bör grundligt behandlas. Det kan man önska, och det förtjenar det. Det är så omfattande och genomgripande, att det ej bör rifvas sönder. Jag röstar för herr Reuterswårds förslag.

Innan jag slutar, vill jag säga, att hvad kommunallagarne beträffar, har jag intet emot, att frågan om ändring deri går till lagutskottet.

Förslag om tillsättande af ett särskildt utskott.

(Forts.)

Herr Bergström: De Kongl. Maj:ts propositioner, som i onsdags öfverlemnades till kammaren, rörande ändring i värnpligtslagen; höjning i anslaget till beväringmanskapets vapenöfningar och förstärkning af försvaret i Norrland; höjning af anslaget under 4:de hufvudtiteln till lindring i rustnings- och roteringsbesvären; anslag under 5:te hufvudtiteln med anledning af föreslagen ändring i värnpligtslagen; höjning af anslaget under 5:te hufvudtiteln till lindring i rustnings- och roteringsbesvären; afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter; ändring i förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst; upphörande af bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman; samt slutligen ändring i kommunalförordningen tillsammans med propositionen n:o 37 angående beräkning af viss andel af öfverskottet å 1890 års statsreglering såsom tillgång vid statsregleringen för år 1892, utgöra, såsom kammaren finner, till antalet 10. Af dessa tio propositioner blef n:o 37, med den rubrik jag nyss nämnde, omedelbart öfverlemnad till statsutskottet, utan att deremot höjdes någon protest. Denna omständighet bevisar mer än väl, att alla dessa propositioner icke, såsom vid öfverläggningen i går sades, stå i det oupplösliga sammanhang med hvarandra, att de, om ett särskildt utskott tillsättes, böra öfverlemnas till detta utskott. Mig synes denna omständighet vara fullt bevisande. Jag påstod under gårdagens öfverläggning, att flera af dessa propositioner icke heller stå i det nära sammanhang med de öfriga, att de behöfva åt särskildt utskott öfverlemnas, om ett sådant tillsättes, utan gerna kunna öfverlemnas åt ordinarie utskott. Af hvad som i går yttrades emot denna åsigt har jag ej blifvit öfvertygad. Jag är fortfarande af den mening, att Kongl. Maj:ts propositioner, n:o 35 om ändring i förordningen angående bevillningen och n:o 36 angående upphörande af bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman, kunna stanna i bevillningsutskottet, dit de vilkorligen remitterats, likasom jag är af den öfvertygelse, att propositionen n:o 40 angående ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet kan stanna i lagutskottet, dit den likaledes vilkorligen blifvit remitterad. Jag åberopade till stöd för denna åsigt precedensfall, särskildt det af år 1883, då propositionen om många och stora ändringar i kommunallagarne behandlades af lagutskottet, hvilken omständighet ingalunda skadade saken, utan snarare verkade derhän, att den blef någorlunda skyndsamt afgjord.

Deremot är jag med förlagsställaren, herr Reuterswärd, och den siste talaren ense derom, att de öfriga propositionerna böra hänvisas till särskildt utskott. Jag önskar det synnerligen därför,

Förslag om tillsättande af ett särskildt utskott.

(Forts.)

att jag tror, att ett särskildt utskott bäst är i tillfälle att bedöma, om så mycket af den härordningsplan, som utarbetats i generalstabens och granskats af generalskomitén, är medtaget och för Riksdagen till antagande framlagdt, att det är värdt att därför offra alla grundskatterna. Finansministern yttrar sant och riktigt i sitt anförande till statsrådsprotokollet, som är bifogadt propositionerna n:is 34—37, följande: »Öfverskott kan vara tillfälligt och ett följande år bytas i brist. En af öfverskott föranledd skattenedsättning bör därför ock vara sådan, att den vid behof kan återgå, och gälla sådana skattetitlar, hvilka utgöra de, så att säga, mera rörliga posterna på budgetens inkomstsida. Annat är förhållandet med grundskatten och de dermed i kameratealt afseende likställda rustnings- och roteringsbesvärén. En eftergift af dessa är oåterkallelig och gäller för all framtid. Den innebär icke blott en skattenedsättning, utan en skattereglering.» Ja, det är eller borde åtminstone för denna kammare vara tänkvärda ord. Ty när grundskatterna äro efterskänkta, hvad hafva vi då kvar för att köpa den öfriga delen af försvaret, som ej är medtagen i dessa propositioner? Dessa afse hufvudsakligast att stärka försvaret i Norrland och öka öfnings- och tjenstetiden för beväringen, men de låta det öfriga stå i vida fältet. Jag vet väl, att inom denna kammare fins en liten fraktion, som anser, att det bästa sättet att komma till lösning af försvarsfrågan vore att ädelmodigt utan vederlag bortgifva återstoden af grundskatterna och sedan af det herskande partiets ädelmod vänta beviljande af hvad som fordras för fäderneslandets försvar. För min del tror jag ej på ett sådant ädelmod. De föregående årens bittra erfarenhet har visat, att man bit för bit, tum för tum måst köpa hvarje förstärkande af försvaret; och — när grundskatterna äro borta och rustnings- och roteringsbesvärén äro lindrade i allo, hvad ha vi då kvar för att köpa ett förstärkt försvar i de delar, som här ej äro framlagda för Riksdagen? Detta är nu i viss mån ett yttrande i sak; men hvad det formella beträffar, instämmer jag på dessa skäl med de två talare, som nyss uppträdt, nemligen herr Reuterswärd och friherre Leijonhufvud, så vidt fråga är, att propositionerna n:is 31, 32, 38, 33, 39 och 34 måtte öfverlemnas till ett särskildt utskott; men jag yrkar deremot, att propositionerna n:is 35 och 36 måtte kvarstanna i bevillningsutskottet, och n:o 40 i lagutskottet.

Herr Reuterswärd: Jag hade hoppats, att den siste talarén, som i går begärde dessa kongl. propositioner på bordet, skulle, sedan han tagit närmare del af dem, finna befogenheten af det förslag jag tog mig friheten väcka, nemligen att till särskildt utskott öfverlemna alla dessa frågor, som stå i mer eller mindre sammanhang med hvarandra. Att de stå i sådant sammanhang, säger Kongl. Maj:t i hvarje af de särskilda propositionerna. Det

heter nemligen oupphörligt: under förutsättning af det och det — och under förutsättning af det och det o. s. v. Och det bevisar väl, att de höra tillsammans. Nu säger den ärade talaren, att det är nödvändigt att skicka vissa delar till lagutskottet, andra till bevillningsutskottet och hufvudfrågan till det särskilda utskottet. Hvad är det då egentligen Kongl. Maj:t föreslår, som skulle höra till lagutskottet? Jo, det är förändringar så enkla, att när hufvudfrågan blifvit afgjord, det blott blefve att i ett fåtal paragrafer inpassa beslutet. Och dertill har Kongl. Maj:t i propositionerna formulerat, huru de förändrade paragraferna skola komma att se ut. Och för öfrigt tänker jag, att denna kammare nog komme att i det särskilda utskottet insätta så dugliga ledamöter, att det ej skulle öfverstiga deras förmåga att i lagparagraferna inflicka, hvad som blefve en följd af beslutet i hufvudfrågan. Hvad vidare bevillningsutskottet beträffar, vill man nu taga ett helt utskott till hjälp för att ändra siffran 3 öre till 6 öre och göra en annan liten förändring, som också skulle bli en följd af hufvudbeslutet. Jag frågar: tron I ej, mine herrar, att, fastän icke alla kammarens ledamöter tjenstgjort i bevillningsutskottet, de ändå äro så pass bevillningskarlar, att de, som inväljas i det särskilda utskottet, kunna åtaga sig detta lilla bestyr? Sedan kommer anslagsfrågan, och den vore statsutskottet lämpligast att bedöma, säger man. Men vill man målet, vill man bifalla Kongl. Maj:ts propositioner i hufvudsak, måste man medgifva, att det ändå blott är en räknefråga, eller att granska de siffror, som Kongl. Maj:t framlagt. Och det tilltror jag det särskilda utskottet att kunna göra lika bra som statsutskottet — med all aktning för dess utmärkta förmåga i öfrigt. Men, mine herrar, hvad är det viktigaste i dessa kongl. propositioner? Jo, det är att få inför svenska Riksdagen utredt, huru vida det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget i militäriskt afseende är sådant, att vi kunna bifalla det. Det är denna pröfning, som är den svåraste, och det är denna fråga, som nationen önskar att få klart och tydligt utredd. Men hvad blir händelsen, om det kommer till tre olika utskott. Det hindrar ej statsutskottet och lagutskottet och bevillningsutskottet, som får hvar sin del att yttra sig öfver, att gå in i pröfning af hela förslaget, och det kommer till Riksdagen tre betänkannden, med åtskilliga reservationer vid hvarje, ehuru meningen naturligtvis är att få *ett* betänkande med en majoritet och visserligen reservanter, men icke, såsom här kan bli, tre olika majoriteter i olika riktningar och tre och kanske tre gånger tre olika reservationer från hvardera hållet. Man säger då: »det har ingen fara, ty den saken reder nog Riksdagen». Men om detta förslag kommer fram i riksdagens elfte timme, då hvar och en är angelägen att komma härifrån, om man då får all denna röra — jag ber om ursäkt, att jag begagnar ett sådant uttryck — och man skall, om jag så må säga, draga qvadratnoten derur, då vill jag se, hvar vi stanna.

Förslag om tillsättande af ett särskildt utskott.
(Forts.)

*Förslag om
tillsättande
af ett särskildt
utskott.
(Forts.)*

Följden blir då den, att det blir sönderslitet allt i hop. Om så skulle inträffa, hvilket högeligen vore att beklaga, hvad blir då återigen följden af detta? Jo, att Kongl. Maj:t ej från Riksdagens sida får den ringaste ledning för bedömande af hvad Riksdagen i denna sak önskar, om det skulle blifva fråga om att till ett annat år framlägga ett nytt förslag. Ty somliga skola förkasta förslaget på lagutskottets motiv, andra på bevillningsutskottets, och åter andra på statsutskottets motiv, och regeringen skulle ej få veta någonting.

Nu hemställer jag till den siste ärade talaren, som ansåg det vara nödvändigt att för en i och för sig visserligen mycket viktig fråga, likväl en komplett lagfråga, nemligen sjölagen, tillsattes ett särskildt utskott, hvartill till och med den ärade talaren sjelf föreslog ledamöter, hvarvid vi gingo hans önskan till mötes, om, då Riksdagen tillsatt två särskilda utskott för behandling af två andra speciella frågor, om denna Riksdagens viktigaste och landets lifsfråga skall behandlas på det sätt, att man på förhand kan se, att den blir söndersliten. Jag säger till och med, att detta vore ett förbiseende mot Kongl. Maj:ts regering. Det må vara, att Andra Kammaren har fattat sitt beslut och möjligen icke vill antaga Första Kammarens erbjudande, det må då blifva Andra Kammarens sak; men Första Kammaren bör dock ställa sig på den ståndpunkt att söka få frågan tydligen utredd, och detta kan icke ske, med mindre kamrarna få välja lämpliga personer utslutande för detta ärende, hvilka ej hafva att befatta sig med hvarken lagutskotts-, statsutskotts- eller bevillningsärenden, utan få sköta denna fråga från början till slut.

Jag anhåller om bifall till mitt förslag.

Många bland kammarens ledamöter instämde i detta anförande.

Herr vice talmannen: Jag anhåller att få förena mig med dem, hvilka önska tillsättande af ett särskildt utskott. Jag ber äfven att få fästa uppmärksamheten på, att det enda precedensfall, man här kan anföra på att ordinarie utskott behandlat frågor af denna art, daterar sig från 1885 års riksdag. Men frågorna stälde sig då helt annorlunda. Det gälde då visserligen att behandla värnpligtslagen i sin helhet, afskrifning af grundskatter af andra dermed sammanhängande frågor; men nu tillkomma åtskilliga militära anslag jemte en ändring i bevillningsförordningen, och jag hemställer, om icke derigenom frågorna blifvit så mångfaldigade, att det vore olägligt, om de blefve behandlade af ordinarie utskott. Jag tror, att man kan tänka sig förvecklingar, som deraf skulle kunna uppstå och som böra undvikas, och man undviker dem bäst genom att här tillsätta ett särskildt utskott.

Huru vida nu detta utskott skall behandla alla frågorna, på sätt en förslagsställare framställt, eller några derifrån undantagas, tror jag vara af mindre betydighet. I afseende på de båda frågor, hvilka eljest skulle behandlas af bevillningsutskottet och hvilka herr Bergström önskar skola der bibehållas, men herr Reuterswärd anser böra följa med till det särskilda utskottet, ber jag få fästa uppmärksamheten på, att dessa frågor nu och de med dem i öfrigt likartade frågor vid 1883 års riksdag äro väsentligen olika. Här gäller det på dessa områden vida mindre åtgärder, än som år 1883 voro i fråga, och de skäl, som då framhöllos för att dessa frågor ej skulle till särskildt utskott öfverlemnas, hafva nu ingen giltighet, emedan i detta fall mycket obetydliga förändringar ligga före. Den sista frågan förefaller mig ej heller framträda med samma betydelse som 1883, och någon olägenhet af att bibehålla den i lagutskottet kan jag visserligen ej finna, men å andra sidan kan jag ej se någon olägenhet af att låta allt i hop gå till särskildt utskott.

Jag yrkar bifall till herr Reuterswärds förslag.

Herr Bergström: Det förtjenar att åter och åter framhållas, att här icke föreligger någon strid om tillsättandet af särskildt utskott. Jag har ju understödt förslaget derom, och jag har sökt motivera min åsigt, hvilket deremot förslagsställaren ej gjorde.

Här är blott fråga om den obetydliga detaljen, huru vida från det särskilda utskottets behandling skola undantagas propositionerna n:is 35, 36 och 40, och om af dessa de två förstnämnda skola stanna i bevillningsutskottet och n:o 40 i lagutskottet. Nu kan jag visserligen gerna medgifva, att det icke är af så stor vikt, om min mening eller herr Reuterswärds blifver gällande, och mig synes, som man just därför skulle kunna helt lugnt och utan hetta diskutera denna fråga.

Den andre talaren i ordningen antydde, att om man icke tillsatte ett särskildt utskott, skulle detta innebära ett förbiseende af regeringens afsigter — jag tror hans ord föllo sig så. Nu har jag mig icke bekant, huru vida regeringen har någon åsigt i denna fråga, d. v. s. angående propositionernas formella behandling. Dock kan jag utan att bryta mot grannlagenhetens bud nämna, att jag frågat en regeringsledamot, om regeringen önskade tillsättande af särskildt utskott eller icke. Härpå svarades: »jag vet ej, i hvad mån detta skulle kunna främja eller motverka saken; jag har ej någon mening derom.»

Således tror jag att i detta afseende icke något förbiseende kan tillvitats mig. För öfrigt är ju detta en rent formel fråga, som Konungens rådgifvare ej böra blanda sig uti — en fullständigt *inre* riksdagsfråga. Det finnes alltså icke något fog för den beskyllningen, att jag förbisett hvad regeringen önskar.

*Förslag om
tillsättande af
ett särskildt
utskott.
(Forts.)*

*Förslag om
tillsättande af
ett särskildt
utskott.*
(Forts.)

Vidare lade den andre talaren stor vikt på, att saken ej skulle sönderslitas, utan att Riksdagen skulle få tillfälle utlåta sig i saken, på det att regeringen måtte deraf erhålla någon ledning och någon kunskap om hvad Riksdagen tänker.

Jag vill fästa uppmärksamheten på, att äfven om det skulle gå såsom jag föreslagit, komma propositionerna till afgörande af Riksdagen, och den ledning, som regeringen må önska, vinnes, så i ena som andra fallet, under öfverläggningarna i ämnet. I öfrigt vill jag uttala den åsigt, att i en så viktig fråga det är regeringen, som bör öfvertaga ledningen, men icke drivas fram af en eller annan riksdagsfraktion. Frågan är för viktig att ej från regeringens sida kräfvä mogen, sjelfständig och fri öfverläggning i fosterlandets intresse.

Jag ber att få yrka proposition på mitt lilla förslag till ändring i hvad herr Reuterswärd föreslagit, och jag skall gå så långt i eftergift, att, i händelse talmannen finner propositionen på herr Reuterswärds yrkande med »ja» besvarad, jag ej skall om denna bagatell begära votering.

Friherre Klinckowström: Jag skall akta mig för att i likhet med de båda föregående ärade talarne rörande denna fråga yppa hvad som ligger dessa herrar om hjertat. Det förvånar mig, att så durchdrifna riksdagsmän som dessa båda hafva blottat sig i denna viktiga fråga.

Hvad nu ett särskildt utskott beträffar, är jag fullkomligt ense med herr Reuterswärd derom, och det skulle förvåna mig, om kammarens majoritet hade en annan uppfattning i denna högst viktiga fråga. Jag tror, att endast ett särskildt utskott kan fullgiltigt behandla densamma, och det är därför jag förordar, och i fall votering kommer att ega rum, obetingadt skall inränga mig på samma sida som herr Reuterswärd, nemligen att det bör tillsättas ett särskildt utskott för behandling af denna viktiga fråga.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att derunder yrkats, dels att herr Reuterswärds förevarande förslag skulle antagas, dels ock, af herr *Bergström*, att samma förslag skulle godkännas med den ändring, att Kongl. Maj:ts propositioner n:is 35, 36 och 40 skulle undantagas från det ifrågasatta särskilda utskottets handläggning.

Sedermera gjordes propositioner å dessa båda yrkanden, och förklarades propositionen på antagande af herr Reuterswärds förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Jemlikt § 37 mom. 1 riksdagsordningen skulle Andra Kammaren inbjudas att förena sig med Första Kammaren i dess sålunda fattade beslut.

Föredrogs herr *Reuterswärds* under gårdagen bordlagda förslag om utseende af suppleanter i det särskilda utskott, hvarom kammaren nyss fattat beslut.

På gjord proposition bestämdes att, derest båda kamrarne enades om tillsättande af ett sådant utskott, i detta skulle utses fem suppleanter från Första Kammaren.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *vice talmannen* från och med morgondagen till och med den 1 nästkommande april.

Justerades sex protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 1.40 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Tisdagen den 24 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2.30 e. m.

Herr statsrådet friherre *von Essen* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående vissa förändringar i lagstiftningen rörande handeln med vin och maltdrycker m. m.;

2:o) angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen angående patent; samt

3:o) angående en väganläggning mellan Visträsk och Glommersträsk.

Justerades protokollen för den 14, 16 och 17 i denna månad.

Föredrogos och hänvisades till lagutskottet Kongl. Maj:ts nedannämnda, under detta sammanträde aflemnade nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående vissa förändringar i lagstiftningen rörande handeln med vin och maltdrycker m. m.; samt

2:o) angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen angående patent.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts denna dag aflemnade nådiga proposition till Riksdagen, angående en väganläggning mellan Visträsk och Glommersträsk.

Anmäldes och bordlades lagutskottets utlåtanden:

n:o 23, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 117 § i skiftesstadgan den 9 november 1866;

n:o 24, i anledning af väckt motion om lagbestämmelse rörande förmånsrätt för oguldet landtmäteriarfvode; samt

n:o 25, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 9 § 1 mom. i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades herr *Biesért* till den 3 nästkommande april.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2.45 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
